

BILTEN SREDIŠNJE HARMONIZACIJSKE JEDINICE

Broj 15 | Rujan, 2015.

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO FINANCIJA

Uprava za financijsko upravljanje, unutarnju reviziju i nadzor
Sektor za harmonizaciju unutarnje revizije i financijske kontrole

1. AKTIVNOSTI U III. KVARTALU 2015.

1.1.
Regulativa
(propisi, upute,
smjernice, odluke)

1.2.
Aktualnosti

1.3.
Izobrazba u području
razvoja sustava unutarnjih
kontrola

1.4.
Izobrazba za unutarnje
revizore u javnom sektoru

1.4.1.
Izobrazba za zvanje
ovlaštenog unutarnjeg
revizora za javni sektor

1.4.2.
Kontinuirano stručno
usavršavanje ovlaštenih
unutarnjih revizora
u javnom sektoru

1.5.
Unutarnja revizija
u sustavu EU fondova

1.6.
Suradnja na državnoj
i lokalnoj razini

1.7.
Međunarodna
suradnja i aktivnosti

1.7.1.
Projekti

1.7.2.
Konferencije,
seminari, sastanci

SADRŽAJ

2.
IZ PRAKSE
ZA PRAKSU

4.
NAJAVLJUJEMO

3.
JESTE LI
ZNALI

5.
ZAVRŠNE
NAPOMENE

Autori:

Davor Kozina
Evellin Vitezić Petris
Karmen Butorac
Larisa Vukoja
Livio Gutvald
Ljerka Crnković
Ljubo Kesić
Marela Knežević
Mirna Jurčić
Mladenka Planinić
Nikolina Bibić
Željka Tufegdžić

Korektor:

Željka Tufegdžić

Grafičko oblikovanje:

STUDIO HRG d.o.o.
Antuna Bauera 38, 10 000 Zagreb

Ministarstvo financija

Uprava za financijsko upravljanje,
unutarnju reviziju i nadzor
Sektor za harmonizaciju unutarnje
revizije i financijske kontrole
Veslačka 4
10 000 Zagreb

tel: 01/4585 901

faks: 01/4585 903

e-mail: shj@mfin.hr

<http://www.mfin.hr/hr/pifc>

Poštovani čitatelji,

U ovom broju Biltena, u najkraćem opisujemo aktivnosti u području razvoja sustava unutarnjih kontrola izvršene u proteklom kvartalu.

Vežano uz daljnji razvoj sustava unutarnjih kontrola, kao značajniju aktivnost izdvajamo donošenje novog Zakona o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru. Također, izradu predložka Upute kojom se definira način suradnje između jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i proračunskih/izvanproračunskih korisnika iz nadležnosti. Dajemo kratak osvrt na Objedinjeno godišnje izvješće o sustavu unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru Republike Hrvatske za 2014. i upućujemo na Zaključak Vlade Republike Hrvatske kojim se utvrđuju daljnje aktivnosti vezano uz razvoj sustava unutarnjih kontrola.

Nadalje, iznosimo informaciju o utvrđivanju kriterija za uspostavu unutarnje revizije u trgovačkim društvima i drugim pravnim osobama obveznicima podnošenja Izjave o fiskalnoj odgovornosti te izvještavamo o ostalim aktualnim događanjima.

Završno, upućujemo vas na nekoliko novih propisa i dokumenata koji mogu biti korisna informacija u obavljanju vaših aktivnosti.

Pozivamo vas da se uključite u izradu Biltena, da inicirate teme i pitanja kojima se bavite.

NAČELNICA SEKTORA

Marela Knežević

1

Aktivnosti u III. kvartalu 2015.

1.1. Regulatora (propisi, upute, smjernice, odluke)

Zakon o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru

Zakon o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru stupio je na snagu 25. srpnja 2015. i objavljen je u Narodnim novinama br. 78/15. U tijeku je izrada podzakonskih propisa. Izrađen je nacrt Pravilnika o izobrazbi, uvjetima i načinu polaganja ispita za stjecanje zvanja ovlaštenoga unutarnjeg revizora za javni sektor te je isti bio objavljen za javnu raspravu (od 9. do 30. rujna 2015.). Pravilnik o izobrazbi, uvjetima i načinu polaganja ispita za stjecanje zvanja ovlaštenoga unutarnjeg revizora za javni sektor stupit će na snagu sredinom listopada 2015. Zbog parlamentarnih izbora, donošenje ostalih podzakonskih propisa planira se početkom siječnja 2016.

Uputa o suradnji između jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i njihovih proračunskih/izvanproračunskih korisnika

O potrebi boljeg povezivanja i uređenja odnosa između ministarstava/županija/gradova/općina s proračunskim/izvanproračunskim korisnicima iz nadležnosti pisano je u Objedinjenom godišnjem izvješću o sustavu unutarnjih financijskih kontrola za 2013. Vlada Republike Hrvatske je u Zaključku od 9. listopada 2014. (KLASA: 022-03/14-07/364, URBROJ: 50301-05/16-14-3) zadužila čelnike korisnika proračuna, da u dijelu financijskog upravljanja i kontrola urede internim aktima (uputama, sporazumima) način suradnje i aktivnosti s proračunskim i izvanproračunskim korisnicima iz nadležnosti.

S tim u vezi Središnja harmonizacijska jedinica pripremila je predložak Upute o suradnji između županija, gradova i općina te proračunskih/izvanproračunskih korisnika iz njihove nadležnosti. Predložak Upute objavljen je na:

http://www.mfin.hr/adminmax/docs/UputaSuradnjiJLPRS_konacno.pdf

Podsjećamo da je u siječnju ove godine objavljen predložak Upute o suradnji između ministarstava i proračunskih/izvanproračunskih korisnika iz njihove nadležnosti koji je dostupan na:

<http://www.mfin.hr/adminmax/docs/Uputa%20o%20suradnji%20između%20ministarstva%20i%20proracunskih%20korisnika.pdf>

1.2. Aktualnosti

Objedinjeno godišnje izvješće o sustavu unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru Republike Hrvatske za 2014.

Ministarstvo financija izradilo je na temelju godišnjih izvješća korisnika proračuna o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te godišnjih izvješća o obavljenim revizijama i aktivnostima unutarnje revizije Objedinjeno godišnje izvješće o sustavu unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru Republike Hrvatske za

2014. Objedinjeno godišnje izvješće uključuje i prikaz uočenih slabosti sadržanih u planovima otklanjanja slabosti i nepravilnosti koji su predani uz Izjave o fiskalnoj odgovornosti za 2014.

U odnosu na prethodno izvještajno razdoblje, analiza godišnjih izvješća korisnika proračuna u dijelu financijskog upravljanja i kontrola ukazuje na određene pomake:

- veća pozornost pridaje se povezivanju ciljeva iz godišnjih planova rada sa strateškim ciljevima
- međusobna suradnja prve i druge razine korisnika proračuna uređuje se kroz interne akte
- pisanim procedurama se uređuje proces upravljanja imovinom
- nastavilo se s provođenjem naknadnih kontrola namjenske potrošnje proračunskih sredstava
- utvrđuju se rizici koji mogu utjecati na realizaciju strateških ciljeva.

Iz rezultata analize gore navedenih izvješća korisnika proračuna, proizlazi i sljedeće:

- Rezultate dobivene na temelju samoprocjene sustava financijskog upravljanja i kontrola putem godišnjeg izvješća o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te Upitnika o fiskalnoj odgovornosti, korisnici proračuna bi trebali analizirati i koristiti u svrhu daljnjeg razvoja sustava financijskog upravljanja i kontrola. Međutim, rezultati analize ukazuju da se isti ne koriste u dovoljnoj mjeri, odnosno da određeni zahtjevi koji su se procijenjivali kroz Obrazac godišnjeg izvješća o sustavu financijskog upravljanja i kontrola (obrazac GI-FUIK) te Upitnik o fiskalnoj odgovornosti još uvijek nisu ispunjeni (primjerice, kod pojedinih općina i gradova i dalje je prisutan problem nepostojanja jasne procedure stvaranja ugovornih obveza; unutar organizacijske strukture nisu uspostavljene linije izvještavanja za potrebe nadzora odnosno sustavnog praćenja realizacije ciljeva, ostvarenih rezultata i utrošenih sredstava; upravljanje rizicima još

nije u potpunosti integrirano u sustav upravljanja i nije uspostavljen sustav izvještavanja o najznačajnijim rizicima).

- Pravilnikom o unutarnjoj reviziji korisnika proračuna (Narodne novine br. 96/13) koji je stupio na snagu 1. kolovoza 2013. definirani su kriteriji za uspostavu unutarnje revizije. Način uspostavljanja unutarnje revizije s kriterijima propisanim Pravilnikom obveznici uspostave unutarnje revizije trebali su uskladiti do 31. prosinca 2014. Na dan 31. prosinca 2014., od 137 obveznika uspostave unutarnje revizije, njih 130 uspostavilo je unutarnju reviziju. U 2015. unutarnju reviziju uspostavio je još Državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje, Grad Makarska, a Domu zdravlja Primorsko-goranske županije dana je suglasnost ministra financija na ustrojavanje jedinice za unutarnju reviziju te je realizacija istog u tijeku. Međutim, Grad Solin, Dom zdravlja Zagrebačke županije, Dom zdravlja Splitsko-dalmatinske županije i Istarski domovi zdravlja još uvijek nisu ispunili obveze koje proizlaze iz Pravilnika.
- Temeljem članka 4., stavka 4. Pravilnika o unutarnjoj reviziji korisnika proračuna, ministar nadležan za zdravlje donio je 7. svibnja 2014. Odluku o uspostavljanju zajedničke jedinice za unutarnju reviziju pri Hrvatskom zavodu za transfuzijsku medicinu na koju je ministar financija dao suglasnost. Navedenom Odlukom uspostavlja se zajednička jedinica za unutarnju reviziju pri Hrvatskom zavodu

za transfuzijsku medicinu koja obavlja poslove unutarnje revizije za sljedeće zavode: Hrvatski zavod za transfuzijsku medicinu, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Hrvatski zavod za hitnu medicinu, Hrvatski zavod za telemedicinu, Hrvatski zavod za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu, Hrvatski zavod za toksikologiju i antidoping. Međusobnim sporazumom navedenih zavoda od 14. svibnja 2014. uređeno je obavljanje unutarnje revizije potpisnika sporazuma, financiranje i druga pitanja važna za rad unutarnje revizije. Međutim, Hrvatski zavod za transfuzijsku medicinu do danas nije osigurao uvjete za provedbu navedene Odluke i Sporazuma odnosno nije ustrojio Zajedničku službu za unutarnju reviziju.

Objedinjeno godišnje izvješće i pripadajući Zaključak Vlade Republike Hrvatske biti će objavljeni sredinom listopada 2015. na:

<http://www.mfin.hr/hr/izvjescivanje-1-2-1>

Uspostava unutarnje revizije u trgovačkim društvima i drugim pravnim osobama obveznicima podnošenja Izjave o fiskalnoj odgovornosti

U tijeku je izrada nacrtu Pravilnika o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru, kojim će se između ostaloga definirati i kriteriji za uspostavu unutarnje revizije u trgovačkim društvima i drugim pravnim osobama utvrđenim u Registru trgovačkih društava i drugih pravnih osoba obveznika davanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti koji objavljuje Ministarstvo financija. U Registru je utvrđeno 69 društava kojima je osnivač Republika Hrvatska te 626 društava kojima je osnivač jedna ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Trenutno se razmatra prijedlog da se za trgovačka društva preuzmu kriteriji utvrđeni za poduzetnike u Zakonu o računovodstvu (Narodne novine br. 78/15) te bi na taj način obveznici uspostave unutarnje revizije bila trgovačka društva koja su razvrstana u srednje i velike poduzetnike sukladno Zakonu o računovodstvu.

Za ostale pravne osobe koje su navedene u Registru (neprofitne ustanove i pravne osobe s javnim ovlastima) razmatra se da se za uspostavu unutarnje revizije definiraju kriteriji koji vrijede i za korisnike proračuna (više od 50 zaposlenih i godišnji rashodi i izdaci veći od 80.000.000,00 kn).

1.3. Izobrazba u području razvoja sustava unutarnjih kontrola

Dana 10. rujna 2015. Središnja harmonizacijska jedinica održala je sastanak s predstavnicima Udruge gradova, radi dogovora oko organizacije seminara za pročelnike upravnih odjela u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave na temu „Odgovornost pročelnika za sustav unutarnjih kontrola“. Seminari će se održavati od kraja listopada do sredine prosinca 2015., a o terminima i mjestu održavanja seminara Udruga gradova obavijestit će jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

1.4. Izobrazba za unutarnje revizore u javnom sektoru

1.4.1. Izobrazba za zvanje ovlaštenoga unutarnjeg revizora za javni sektor

Održani ispiti

Središnja harmonizacijska jedinica je sukladno Naputku o provođenju stručne izobrazbe i polaganju ispita za zvanje ovlaštenoga unutarnjeg revizora u javnom sektoru (KLASA: 043-01/10-01/208, URBROJ: 513-10/10-1 od 31. svibnja 2010.) u sklopu Programa stručne izobrazbe za zvanje ovlaštenoga unutarnjeg revizora u javnom sektoru organizirala i provela:

usmeni ispit za kandidate koji su završili teoretski i praktični dio izobrazbe
• 17. srpnja 2015. (6 kandidata)

Novi ciklus izobrazbe

Novi (27.) ciklus izobrazbe za zvanje ovlaštenoga unutarnjeg revizora za javni sektor započinje 19. listopada 2015.

Prijave za sljedeći (28.) ciklus izobrazbe mogu se podnositi do kraja veljače 2016. Obrazac prijavnice za pohađanje izobrazbe dostupan je na:

<http://www.mfin.hr/hr/osnovna-izobrazba>

1.4.2. Kontinuirano stručno usavršavanje ovlaštenih unutarnjih revizora u javnom sektoru

Sljedeće radionice

U svrhu kontinuiranog stručnog usavršavanja ovlaštenih unutarnjih revizora u javnom sektoru u razdoblju od srpnja do rujna 2015. održani su sljedeći izborni moduli/radionice:

Rb.	Naziv radionice	Termin održavanja	Broj sudionika
1.	TESTIRANJE SUSTAVA UNUTARNJIH KONTROLA	2. i 3. srpnja 2015.	52
2.	UPRAVLJANJE JEDINICOM ZA UNUTARNJU REVIZIJU	18. rujna 2015.	32
3.	PROVOĐENJE UNUTARNJRE REVIZIJE KOD PRORAČUNSKIH KORISNIKA	11. rujna 2015.	28
	Ukupno	4 termina	112

Sastanci

Uz navedene radionice, u izvještajnom razdoblju održani su i sljedeći sastanci:

Rb.	Naziv radionice	Termin održavanja	Broj sudionika
1.	REVIZIJA IT SUSTAVA	1. rujna 2015.	52
2.	UTVRĐIVANJE I PROCJENA RIZIKA U SUSTAVU UPRAVLJANJA EU PROGRAMIMA	29. rujna 2015.	32
	Ukupno	2 termina	112

Materijali sa održanih sastanaka dostupni su na:

<http://www.mfin.hr/hr/kontinuirana-izobrazba>

1.5. Unutarnja revizija u sustavu EU fondova

Dana 29. rujna 2015. u Ministarstvu financija održan je sastanak s unutarnjim revizorima vezano uz utvrđivanje i procjenu rizika u Sustavu upravljanja i kontrole korištenja sredstava iz Europskih strukturnih i investicijskih (ESI) fondova. Predstavnici Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije te Ministarstva rada i mirovinskoga sustava održali su prezentacije o upravljanju rizicima u ESI fondovima iz perspektive Upravljačkih tijela.

U cilju boljeg upravljanja rizicima, donesene su smjernice br. 10 „Upravljanje rizicima“ kojima su propisane obveze i odgovornosti tijela u Sustavu upravljanja i kontrole korištenja ESI fondova. Osnovne aktivnosti tijela u Sustavu upravljanja i kontrole korištenja ESI fondova, u području upravljanja rizicima su utvrđivanje i procjena rizika od prijevara, ublažavanje rizika od prijevara te praćenje provedbe Akcijskog plana za ublažavanje rizika od prijevare u svim tijelima u Sustavu upravljanja i kontrole ESI fondova. Svako tijelo procjenjuje samo rizike vezane uz aktivnosti iz svoje nadležnosti, odnosno Upravljačko tijelo upravlja rizicima na razini cijelog operativnog programa, Posredničko tijelo 1. razine upravlja rizicima na razini prioritetnih osi a Posredničko tijelo 2. razine upravlja rizicima na razini operacija. Najznačajniji rizici na koje unutarnji revizori u tijelima uključenim u Sustav upravljanja i kontrole korištenja ESI fondova trebaju obratiti pažnju su:

- sistemski/procesni rizici
- projektni rizici
- rizici od nepravilnosti
- rizici od prijevara

- rizici od automatskog opoziva sredstava
- rizici od nepostizanja vrijednosti pokazatelja uspješnosti/unutar okvira za uspješnost („performance framework“)
- rizici vezani uz određivanje odgovarajućih uzoraka u upravljačkim provjerama (provjere na razini sustava, provjere na licu mjesta, popratna dokumentacija kod administrativnih provjera).

Predavači su naglasili rizik prijevare kao jedan od ključnih rizika koje će procjenjivati revizori Europskog revizorskog suda i Europske komisije prilikom obavljanja revizija u zemljama članicama u novom financijskom razdoblju 2014.-2020.

1.6. Suradnja na državnoj i lokalnoj razini

Hrvatska zajednica županija i Središnja harmonizacijska jedinica dogovorili su suradnju na utvrđivanju rizika kojima može biti izloženo poslovanje na razini županije, a sve u cilju poticanja razvoja upravljanja rizicima u županijama.

1.7. Međunarodna suradnja i aktivnosti

Program bilateralne suradnje između Ministarstva financija Republike Hrvatske i Ministarstva financija Nizozemske

U srpnju 2015. nastavljena je bilateralna suradnja s nizozemskim stručnjacima, i to na ažuriranju Priručnika za unutarnje revizore. U razdoblju od 13. do 17. srpnja 2015. održana je druga misija tijekom koje su nizozemski stručnjaci, g. Erik Sehrijner i g. Harry Jansen sudjelovali u izradi Priručnika, u dijelu savjetodavnih usluga unutarnje revizije i nepravilnosti. Tom prilikom je u Ministarstvu financija 15. srpnja 2015. održan sastanak radne skupine za izradu Priručnika za unutarnje revizore (verzija 5.0) na kojem su nizozemski stručnjaci izlagali o svojim iskustvima u navedenim područjima.

Sljedeća misija predstavnika Ministarstva financija Nizozemske najavljena je za razdoblje od 26. do 30. listopada 2015. tijekom koje će se obrađivati vrste revizija te revizijska radna dokumentacija.

1.7.1. Projekti

Projekt „Daljnji razvoj sustava unutarnjih kontrola i metodologije rada“

Europska komisija dostavila je komentare na projekt „Daljnji razvoj sustava unutarnjih kontrola i metodologije rada“ koji će se financirati iz programa Transition Facility. Svi komentari Europske komisije ugrađeni su u projektnu dokumentaciju. Očekuje se da će Europska komisija tijekom listopada 2015. donijeti konačnu odluku o odobrenju projekata iz programa Transition Facility. Ovim projektom želi se potaknuti daljnji razvoj sustava unutarnjih kontrola u javnom sektoru kroz poboljšanje i unapređivanje metodologije rada s naglaskom na praktičnu primjenu u tijelima javnog sektora promoviranjem dobre prakse i razmjenom iskustava.

Novi projekt u pripremi: „Potpora u razvoju programa stručnog usavršavanja osoba odgovornih za razvoj sustava unutarnjih kontrola u javnom sektoru“

Središnja harmonizacijska jedinica priprema nacrt novog projekta pod nazivom „Potpora u razvoju programa stručnog usavršavanja osoba odgovornih za razvoj sustava unutarnjih kontrola u javnom sektoru“ koji će se financirati iz Europskog socijalnog fonda. Svrha projekta je definirati program za stručno usavršavanje u području razvoja sustava unutarnjih kontrola, educirati odgovorne osobe te izraditi materijale za izobrazbu. Predviđeno trajanje projekta vrijednog 700.000 EUR-a je 24 mjeseca.

1.7.2. Konferencije, seminari, sastanci

18. savjetovanje „Interna revizija i kontrola“

U razdoblju od 24. do 26. rujna 2015., u Opatiji, održano je 18. savjetovanje pod nazivom „Interna revizija i kontrola“ u organizaciji Sekcije internih revizora Hrvatske zajednice računovođa i financijskih djelatnika.

Tijekom trodnevnog susreta prezentirano je osamnaest tema iz područja unutarnje revizije i kontrole te njima povezanih područja. Teme na savjetovanju su izložili stručnjaci iz inozemne i domaće prakse.

Cilj savjetovanja je bio razmjena informacija o aktualnim temama i iskustvima unutarnjih revizora i osoba koje rade u području računovodstva i financija. Savjetovanje je ujedno bila prilika za neformalno druženje stručnjaka iz javnog i privatnog sektora, financijskih institucija i revizorskih društava, regulatornih i nadzornih tijela te akademske zajednice.

Sukladno dosadašnjoj praksi, savjetovanje je započelo plenarnim dijelom tijekom kojega je izloženo šest tema pri čemu se posebna pozornost posvetila upravljanju rizicima, prijevarama, novim trendovima u razvoju unutarnjih kontrola te su detaljno predstavljena poboljšanja Međunarodnog okvira profesionalnog djelovanja.

Drugog dana savjetovanja organiziran je rad po sekcijama te su sudionici savjetovanja, obzirom na preferencije, odlučili o sudjelovanju u sljedećim sekcijama: sekcija iz područja banaka i drugih financijskih institucija, gospodarstva i javnog sektora, koje su se odvijale paralelno. U drugom dijelu dana također su predstavljene aktualne teme kroz dvije paralelne sekcije: Sekcija informacijske tehnologije i interna revizija gdje su se predstavili novi izazovi unutarnje revizija s aspekta računalne forenzike te su se prezentirali web servisi za upravljanje projektima, dok se u dijelu Sekcije Porezi i interna revizija predstavila tema interakcije unutarnje revizije i porezne funkcije te poreznog tretmana reinvestirane dobiti u 2015. godini.

U sekciji Interna revizija u bankama i drugim financijskim institucijama izložena je tema o bankovnoj uniji u kontekstu financijske i fiskalne stabilnosti Europe te se raspravljalo o odnosu upravljačkih tijela prema unutarnjoj reviziji. U sekciji pod nazivom Interna revizija u gospodarstvu predstavljena je tema procesnog pristupa unutarnje revizije te je na primjeru djelatnosti trgovine na malo predstavljen proces unutarnje revizije. Uz navedenu temu, na predmetnoj sekciji

su predstavljene specifičnosti upravljanja rizicima na studiji slučaja, na primjeru Croatia Airlinesa. U trećoj sekciji Interna revizija u javnom sektoru raspravljano o područjima za unaprjeđenja i daljnji razvoj unutarnje revizije korisnika proračuna te je predstavljena tema upravljanja rizicima javne nabave.

Posljednjeg dana savjetovanja, tijekom plenarnog dijela izložene su dvije teme, Sličnosti i razlike angažmana s izražavanjem uvjerenja i savjetodavnih usluga interne revizije te Testiranje učinkovitosti internih kontrola od strane interne revizije.

Iznimno zanimljivo i korisno bilo je izlaganje o smanjenju rizika prijevare i neusklađenosti u sustavu unutarnjih kontrola poduzeća, u kojem je istaknuto sljedeće:

- dobro uspostavljeni sustav unutarnjih kontrola mora osigurati smanjenje rizika neusklađenosti s regulatorni okvirom (nacionalnim, Europskim, ali i internim politikama i procedurama)
- svaki poslovni sustav bi trebao imati sustav za uspostavljanje usklađenosti koji čini tri temeljna elementa: prevencija (politike, procedure, edukacije osoblja), detekcija (analiza rizika vezanih za neusklađenost, sustav za prijavljivanje neusklađenosti, istrage i sl.) i reakcija (sustav sankcija)

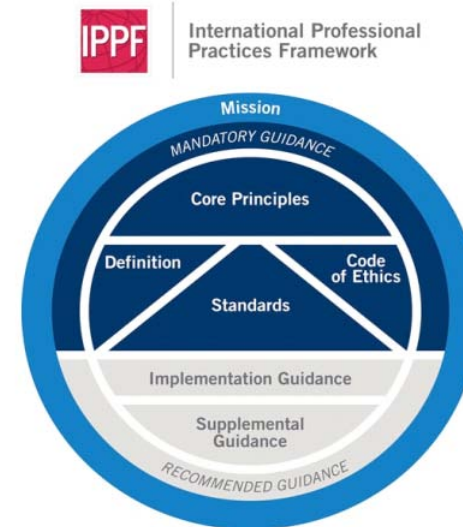
- kontrole su i dalje najčešće mjere za detekciju prijevara
- na temelju istraživanja istaknuti su rezultati koji ukazuju na gospodarske grane koje su izložnije riziku prijave i korupcije, činjenica da 34% poduzeća u Republici Hrvatskoj nema sustav prijavljivanja nepravilnosti te da u 36% poduzeća zaposlenici nisu nikada pohađali edukaciju vezanu uz suzbijanje mita i korupcije.

Kroz prezentacije aktualne teme o poboljšanjima Međunarodnog okvira profesionalnog djelovanja (dalje u tekstu: MOPD) detaljno je dan pregled predloženih i prihvaćenih poboljšanja, kako slijedi:

- unesena je Misija unutarnje revizije koja podupire i podržava cjelokupni MOPD. Cilj uvođenja Misije unutarnje revizije je da se osigura kratak i jasan opis onoga što unutarnja revizija želi ostvariti unutar organizacije. Konačno usvojena i objavljena Misija glasi: „Poboljšati i zaštititi vrijednost organizacije pružanjem na riziku utemeljenog i objektivnog angažmana s izražavanjem uvjerenja, savjeta i uvida.“
- Unesena su temeljna načela (Core Principles) za profesionalno obavljanje unutarnje revizije kako bi se artikulirali ključni elementi koji opisuju učinkovitost unutarnje revizije i podržavaju na načelima utemeljene standarde i Etički kodeks. Od prvobitno predloženih 12 načela, usvojeno je njih 10.
- Repozicionirane su se „Preporuke za rad“ u „Provedbene smjernice“, a „Praktični vodiči“ u „Dodatne smjernice“ kako bi se bolje odrazila priroda što svaki od tih dijelova MOPD-a treba ostvariti, bilo da pomogne u primjeni samih Standarda ili dopuni ostatak MOPD-a sa specifičnim primjerima.
- Uklonit će se „Sažetci osnovnih gledišta“ obzirom da su isti bili prvenstveno napisani za zainteresirane strane o prioritetnim ulogama unutarnje revizije unutar organizacije.

- Postojeća klasifikacija smjernica MOPD-a koje su bile označene kao „Obvezujuće“ i „Snažno obvezujuće“ promijenjene su u „Obvezujuće“ i „Preporučene“.

Konačno usvojeno likovno rješenje nove strukture MOPD-a izgleda ovako:

Vezano uz područja za unaprjeđenje i daljnji razvoj aktivnosti unutarnje revizije korisnika proračuna, predstavljena su područja u kojima je ubuduće potrebno usmjeravati aktivnosti radi daljnjeg razvoja unutarnje revizije s napomenom da redoslijed područja nije vezan uz prioritet razvoja:

- Planiranje i usmjeravanje na prioriteta područja poslovanja
- Suradnja s rukovodstvom
- Obavljanje unutarnjih revizija
- Razvijanje savjetodavnih usluga unutarnje revizije
- Vrednovanje funkcije unutarnje revizije

O navedenim temama se raspravljalo u okviru sekcije te su se istaknule aktivnosti koje Središnja harmonizacijska jedinica, u okviru svog djelokruga, poduzima kako bi potakla razvoj nekih od navedenih područja.

Zaključeno je da unutarnja revizija mora opravdati svoje postojanje rezultatima rada (mišljenjima, preporukama i savjetima) te se nametnuti kao nužan dio organizacije koja svojim aktivnostima unaprjeđuje poslovanje, daje konkretne i aktualne mjere za razvoj i poboljšanje sustava unutarnjih kontrola, procesa upravljanja rizicima i poslovanja u cjelini.

Također se u većoj mjeri unutarnja revizija treba istaknuti kao aktivna savjetodavna funkcija koja iskustvom i stručnošću zadovoljava očekivanja zainteresiranih strana.

Istaknuto je da će temeljni kriterij procjene funkcije unutarnje revizije biti mjera u kojoj su stvarne akcije i unaprjeđenja u organizaciji proizašla iz mišljenja i savjeta koje su dali unutarnji revizori.

Iz održanog izlaganja na temu upravljanja rizicima javne nabave izdvajamo sljedeće:

- Strategijom suzbijanja korupcije za razdoblje od 2015. do 2020.² javna nabava istaknuta kao jedno od najkritičnijih gospodarskih aktivnosti obzirom na korupcijske rizike te je postavljen cilj stvaranja sveobuhvatnog strateškog pristupa sprječavanju i smanjenju korupcijskih rizika u javnoj nabavi na državnoj i lokalnoj razini.
- Ciklus javne nabave sadrži tri glavne faze:
 - » prije postupka nadmetanja (podrazumijeva ocjenu potreba, planiranje proračuna, definiranje zahtjeva i izbor postupka)
 - » nadmetanje (obuhvaća poziv na nadmetanje, ocjenjivanje i donošenje odluke o izboru ponude)
 - » upravljanje ugovorom (podrazumijeva naručivanje i plaćanje).
- U svakoj od navedenih faza su mogući brojni rizici koju su detaljno prikazani, i pojašnjeni s primjerom iz prakse.

Uz navedeno, predstavnica Državnog ureda za reviziju je istaknula da Državni ured za reviziju veliku pozornost posvećuje području javne nabave. To čini

² Strategija suzbijanja korupcije za razdoblje od 2015. do 2020. (Narodne novine, br: 26/15)

obavljajući financijske revizije te revizije učinkovitosti javne nabave u trgovačkim društvima u vlasništvu Republike Hrvatske. Tako je Državni ured za reviziju u 2014. obavio reviziju učinkovitosti sustava javne nabave u deset trgovačkih društava u vlasništvu Republike Hrvatske. Ciljevi revizije su se odnosili na provjeru uspostave jasnih procedura u postupcima nabave od faze planiranja do stavljanja sredstava u uporabu, provjeru postizanja odgovarajuće kvalitete i najpovoljnijih cijena, provjeru uspostavljenog djelotvornog sustava unutarnjih kontrola radi otklanjanja slabosti i nepravilnosti u postupcima javne nabavke, provjeru opravdanosti nabave te ostvarivanje cilja nabave, zadovoljenja stvarnih potreba krajnjih korisnika. Državni ured za reviziju je odredio kriteriji za ocjenu učinkovitosti ustava javne nabave, kako slijedi:

- **Učinkovit** - sustav javne nabavke kod društava koja su dobro organizirala planiranje nabave, koja upravljaju postupcima nabave u skladu s propisima i svojim općim aktima
- **nije dovoljno učinkovit** - ako su utvrđene slabosti i propusti i jednom i više područja revizije
- **nije učinkovit** - ako su utvrđene značajne slabosti i propusti u svim područjima revizije te grubo nepoštivanje propisa i općih akata kojima je uređen sustav javne nabave.

Na temelju provedenih postupaka revizije i utvrđenih činjenica, uzimajući u obzir postavljene ciljeve, Državni ured za reviziju je ocijenio da sustav javne nabave niti u jednom od deset trgovačkih društava nije bio dovoljno učinkovit. Za unaprjeđenje sustava su dane preporuke te se očekuje da će provedba preporuka pridonijeti donošenju boljih poslovnih odluka, većoj transparentnosti u postupcima nabave, većoj razini javne odgovornosti za racionalno upravljanje sredstvima, a sve navedeno bi trebalo pridonijeti povećanju učinkovitosti ustava javne nabave.

2

Iz prakse za praksu

Autor teksta: Livio Gutvald, koordinator, Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija

Uzorkovanje u unutarnjoj reviziji

Uzorkovanje je jedna od metoda/alat koji revizori mogu koristiti u svome radu. Služi ubrzanju revizorskog posla te se u razvijenim zemljama koristi već duži niz godina. Osnovna svrha uzorkovanja je da se izbjegne revidiranje kompletne populacije za koju se daje mišljenje (npr. plaćeni računi dobavljačima u periodu 1.1.2014. – 31.12.2014.) već da se opseg posla smanji, ali da se ipak zadrži određena razina sigurnosti koja će podržavati revizorsko mišljenje. Postoje razne tehnike i načini uzorkovanja. Svima je zajedničko da se sa svakim jediničnim povećanjem uzorka povećava i razina pouzdanosti u mišljenje koje revizori u revizorskom angažmanu mogu dati, ali se ujedno povećava i opseg posla. Pitanje je stoga koliki uzorak je potrebno odabrati te na koji način izdvojiti jedinice za testiranje iz populacije da bi takav uzorak bio reprezentativan za cijelu populaciju. Problem

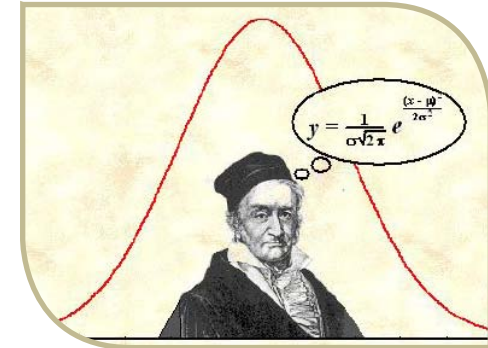

naizgled nije kompliciran, ali je u biti vrlo kompleksan. Prije svega potrebno je jako dobro definirati što je populacija na temelju koje se provodi revizija i za koju se daje mišljenje. Na primjer, ako želimo revidirati izvršena plaćanja u nekom periodu da li u obzir uzimamo račune iz prethodnih perioda koji su plaćeni sa zakašnjenjem i kamatama? Što je s računima koji su zaprimljeni u tom periodu, a nisu plaćeni u roku dospijeca?

Ugrubo se vrste uzorkovanja mogu podijeliti na statističko i nestatističko uzorkovanje. Ukoliko se primjenjuje neka od teorije vjerojatnosti riječ je o statističkom uzorkovanju. Karakteristike nestatističkog uzorkovanja uglavnom obuhvaćaju promišljanja revizora kojemu se temeljem dostupnih informacija ili procjene rizika može „činiti“ da nešto treba revidirati.

Ovdje odmah treba razaznati 2 problema. Jedan je odabir veličine uzorka, a drugi je način izlučivanja uzorka iz populacije koji može biti slučajan, sekvencijalan ili se temeljiti na stratifikaciji podataka. Procjena rizika, kao metoda izlučivanja uzorka, se ne može kombinirati sa statističkim metodama, jer onda uzorak nije reprezentativan za cijelu populaciju.

Uzorkovanje potječe iz vanjske revizije u privatnom sektoru koja daje mišljenje za pouzdanost financijskih izvješća prema investicijskoj javnosti te snosi značajnu odgovornost za izraženo mišljenje, koja nerijetko može završiti sa sudskim epilogom. Iz tog razloga revizijska tehnika uzorkovanja pronašla je uporište u matematičkim i statističkim modelima koji se bave teorijama vjerojatnosti. Osnovno je obilježje teorija vjerojatnosti da se bavi problematikom distribucije podataka te predviđanjem koja će proporcija te distribucije te u kojoj mjeri odstupati od očekivane vrijednosti. Tako su nastale razne distribucije poput studentove distribucije, z-distribucije, Gausove krivulje i slično.

Osnovna je pretpostavka primjene teorije vjerojatnosti u uzorkovanju da populacija koju revizor treba revidirati i odstupanja od očekivanih vrijednosti u toj populaciji odgovaraju (savršeno) nekom od postojećih teoretskih modela distribucije podataka, što se u stvarnosti teško može postići. Statističko uzorkovanje podrazumijeva nekoliko faza. U prvoj fazi potrebno je odrediti stupanj pouzdanosti te dozvoljenu razinu greške. Nakon završenog testiranja potrebno je utvrditi da li broj utvrđenih grešaka u uzorku te procijenjeni iznos greške na populaciju prelazi zadanu dozvoljenu razinu greške. Obzirom da se testiranje provodi na uzorku pouzdanost za izraženo mišljenje nikad ne može biti 100%. Za optimalnu vrijednost između količine posla i potrebne razine sigurnosti najčešće se traži razina pouzdanosti od 95% te stopa greške od 1% ili 2%. Rast stupnja pouzdanosti podrazumijeva eksponencionalno više posla sa svakim postotnim rastom stupnja pouzdanosti isto kao i smanjenje prihvatljive razine greške. Opisan način uzorkovanja najčešće se koristi u vanjskim revizijama financijskih izvješća te se treba prilagoditi potrebama unutarnje revizije obzirom na ulogu unutarnje revizije i mišljenje koje ona pruža.

Standardi Međunarodnog instituta za internu reviziju koji definiraju okvir poslovanja unutarnje revizije ne propisuju eksplicitno pristup ovom problemu te je voditeljima jedinica za unutarnju reviziju odnosno donositelju

normativnih propisa u svakoj zemlji ostavljen izbor koju će metodologiju uzorkovanja primijeniti. Postoje razne smjernice na temu uzorkovanja od strane međunarodnih organizacija, pa je npr IFAC propisao „International Standard on Auditing 530³ “. Preko interneta dostupno je i poglavlje za uzorkovanje⁴ kao dodatak Nizozemskom priručniku za reviziju te Smjernice EK za uzorkovanje od strane revizorskih tijela⁵.

Autor teksta: Ljubo Kesić, unutarnji revizor, Plovput d.o.o.

Kratak osvrt na 18. savjetovanje „Interna revizija i kontrola“ (Opatija, 24-26. rujna 2015.)

Ovogodišnje savjetovanje je naoko bilo mirno i možda je na prvi mah djelovalo kao već viđeno, ali nije bilo baš tako. Zapravo zna se dogoditi da prezentatori teme kod izlaganja ne uspiju prenijeti suštinu ili duh teme ili se naprosto nema vremena dublje raspraviti izlaganje pa kad se naknadno pročita šire objašnjenje o temi u Zborniku onda se stekne jasnija slika i pojavi naznaka da ipak ima nade za unutarnju reviziju u Republici Hrvatskoj.

Unutarnja revizija, posebno u Hrvatskoj, u tranzicijskoj je fazi, ali rješenje se ipak nazire u činjenici da smo na početku promjena u upravljanju sa neizvjesnošću koja je povezana sa rastućim i kompleksnim okruženjem u kojem institucije posluju. Potrebno je sagledavati obje strane neizvjesnosti - rizik i priliku kojom se omogućava iskorištavanje nesigurnosti prilikom upravljanja poslovnim rezultatom. Ovaj pristup organiziranju poslovanja na temelju neizvjesnosti

³<http://www.ifac.org/system/files/downloads/a027-2010-iaasb-handbook-isa-530.pdf>

⁴http://highered.mheducation.com/sites/dl/free/0071051414/967834/smi51414_app10B.pdf

⁵http://ec.europa.eu/regional_policy/hr/information/publications/cocof-guidance-documents/2013/guidance-note-to-audit-authorities-on-sampling

(riziku) koji uzrokuje priliku i nepriliku utječe na cjelokupnu organizaciju institucije i fokusiran je na sve poslovne procese te zahtjeva i drugačiju ulogu unutarnje revizije u institucijama. Problem Hrvatske je što procesni pristup upravljanju poslovnim rezultatom još nije dokraja izgrađen, odnosno nema interakcije svih procesa u funkciji realizacije ciljanog rezultata poslovanja u javnim i privatnim institucijama (poduzećima, ministarstvima i dr.), dok je u praksi razvijenih ekonomija procesni pristup uspostavljen prije 30-tak.

Dana 6. srpnja 2015. usvojen je na globalnoj razini novi Međunarodni okvir profesionalnog djelovanja interne revizije koji je tako postao i orijentir za organizaciju i djelovanje unutarnje revizije u Hrvatskoj sa svrhom uspostavljanja i vršenja učinkovite unutarnje revizije u praksi. Kroz ovaj okvir Međunarodni institut internih revizora (IIA-Global) uspostavlja Misiju i Definiciju unutarnje revizije osiguravajući jasan i sažet opis onoga što unutarnja revizija nastoji ostvariti unutar organizacija i postavlja načela koja se operativno provode prilikom obavljanja revizije. Međunarodni okvir sadrži i Standarde koji pokazuju očekivani smjer razvoja funkcije unutarnje revizije kao nadzornog mehanizma korporativnog upravljanja.

Profesor Boris Tušek je iscrpno informirao o ovoj problematici i o tome da Misija sada glasi: Poboljšati i zaštititi vrijednost organizacije pružanjem na riziku

utemeljenog i objektivnog angažmana sa izražavanjem uvjerenja, savjeta i uvida. Rekli bi, gotovo pa nerazumljivo i neprimjenjivo za obavljanje unutarnje revizije u praksi. Također, u samoj definiciji unutarnje revizije ima toliko pojmova da se bez njihove jasne definicije teško može razumjeti. Tako da unutarnjoj reviziji preostaje da ne robuje definicijama već da se sama odredi prema konkretnoj situaciji. Unutarnju reviziju treba približiti praksi i korisnosti kako je to navela gđa. Nikolina Bibić, jer rukovodstvo sve više traži od unutarnje revizije da objasni kako njena funkcija dodaje vrijednost organizaciji, konkretno kako doprinosi realizaciji planova poslovanja i ostvarenju ciljeva.

Kod pružanja savjetodavnih usluga zaključeno je da unutarnja revizija ne smije ostati po strani ukoliko posjeduje vještine i znanja koja se efikasno mogu primijeniti na rješavanje uočenih problema. Od unutarnje revizije se očekuje da bude u većoj mjeri usredotočena na uzrok problema, da bude usmjerenija na rješavanje slabosti i nedostataka u poslovanju. Zanimljiva je informacija da Standardi ne propisuju potrebu davanja preporuka, a literatura često preporuke proglašava marketinškim alatom revizije i načinom na koji revidirane subjekte potiče da se pozabave kontrolnim problemima dajući im praktične savjete.

Na savjetovanju je, kao i uvijek do sada, problematizirano i ukazano da gospodarski kriminal ostaje glavni problem poslovnih organizacija svih veličina i u svim sektorima poslovanja. Statistički i globalno jedna od tri poslovne organizacije je pogođena gospodarskim kriminalom u bilo kojem procesu koji uključuje ljudski faktor. Kod teme upravljanja rizicima javne nabave izneseno je da „Strategija suzbijanja korupcije za razdoblje od 2015.-2020. u RH“ ističe javnu nabavu kao područje koje je jedno od najkritičnijih gospodarskih aktivnosti s obzirom na korupcijske rizike te postavlja za cilj stvaranje sveobuhvatnog strateškog pristupa sprječavanju i smanjenju korupcijskih rizika u javnoj nabavi na državnoj i lokalnoj razini. Državni ured za reviziju je tijekom 2014. obavio reviziju učinkovitosti sustava javne nabave u 10 velikih trgovačkih društava u

vlasništvu RH i ocijenio da sustav javne nabave niti u jednom od tih 10 trgovačkih društava nije bio dovoljno učinkovit. Nadalje, povećanjem korištenja računala dolazi do povećanog broja i načina računalnih zlouporaba. Ovo područje traži angažman sve više unutarnjih revizora - specijalista za informacijske sustave. Primjerice, u mnogim poduzećima revizija poslovanja se započinje obavljati tek kada se izvrši revizija informacijskog sustava i potvrdi se da je taj sustav pouzdan.

Svakako radi se o područjima u kojima i unutarnja revizija može pomoći ublažiti rizike povezane s korupcijom i prijevarom.

I ono najvažnije, savjetovanje je bilo inspirativno uz mnoga druženja i raspravu o aktualnom stanju unutarnje revizije u našim poduzećima i institucijama, a o društvenoj večeri da se ne govori. Nastavilo se i dogodine.

Završni dojam bi bio da su svi dali svoj doprinos Savjetovanju (Sekcija internih revizora, HIR i Središnja harmonizacijska jedinica) kako bi unutarnji revizori bili informirani i potaknuti na promišljanje kako da u praksi pokažu da je unutarnja revizija zaista neophodna i da može pomoći osigurati da se ciljani rezultat poslovanja institucija u RH zaista i ostvari kako je planiran.

Jeste li znali?

Pravilnici kojima se propisuje postupanje u sustavu upravljanja i kontrole korištenja sredstava iz fondova Europske unije

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije i Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava kao Upravljačka tijela za dva operativna programa donijela su pravilnike kojima se propisuju zahtjevi i uvjeti za prihvatljivost izdataka, smjernice kojima se utvrđuju uvjeti za pripremu i provedbu projekata, zahtjevi za revizijski trag, postupanje tijela u sustavu pri programiranju i strateškom planiranju, uspostavi i unaprjeđenju sustava, odabiru i ugovaranju projekata, prognoziranju i praćenju, provjerama projekata, plaćanjima, ovjeravanjima, povratima, upravljanju nepravilnostima, provođenju revizija, korištenju tehničke pomoći, provođenju vrednovanja i zatvaranja programa, kao i drugim postupcima koji se odnose na upravljanje Fondovima te smjernice o provođenju aktivnosti informiranja i vidljivosti.

Gore navedeno uređeno je:

- Odlukom ministra regionalnoga razvoja i fondova Europske unije od 22. srpnja 2015. kojom je donesen Pravilnik o prihvatljivosti izdataka i Smjernice: Uspostava i unapređenje sustava, Upravljanje ljudskim potencijalima, Prognoziranje i praćenje, Izvršavanje i upravljanje ugovorima o dodjeli bespovratnih sredstava, Dodjela bespovratnih sredstava, Revizija, Revizijski trag, Ovjeravanje, Upravljanje rizicima, Vrednovanje, Informiranje i vidljivost, Nepravilnosti te Zajedničko poglavlje Pravna osnova i zajednički zahtjevi, definicije i kratice

- Odlukom ministra rada i mirovinskoga sustava od 23. lipnja 2015. kojom je donesen Pravilnik o prihvatljivosti izdataka i Smjernice: Dodjela bespovratnih sredstava, Upravljanje ljudskim potencijalima i zajedničko poglavlje Pravni okvir i zajednički zahtjevi, definicije i kratice.

Pravilnik o prihvatljivosti izdataka oba Upravljačka tijela te smjernice čine skup Zajedničkih nacionalnih pravila (ZNP) koja se donose u cilju jednoobraznog postupanja tijela u Sustavu upravljanja i kontrole korištenja sredstava Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ i Operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020.“.

Smjernice se donose za sedmogodišnje financijsko razdoblje Europske unije 2014.-2020. te se na temelju njih izrađuju i/ili nadopunjuju interne procedure svih relevantnih tijela (interni Priručnici o postupanju).

U nastavku upućujemo i na još neke nove akte:

- Uredba o izmjenama Uredbe o opsegu i sadržaju odgovornosti te ovlastima tijela nadležnih za upravljanje instrumentom pretpriputne pomoći (IPA) i prijelaznim instrumentom (Narodne novine br. 78/15)
- Odluka o izmjeni Odluke o imenovanju osoba nadležnih za upravljanje instrumentom pretpriputne pomoći (IPA) i prijelaznim instrumentom (Narodne novine br. 78/15)

- Rješenje o razrješenju pomoćnika ministra financija Maroja Langa dužnosti pomoćnika ministra financija s danom 31. kolovoza 2015. te Rješenje o njegovom razrješenju kao nacionalnog dužnosnika za ovjeravanje i Rješenje o imenovanju Miljenka Fičora, pomoćnika ministra financija i glavnog državnog rizničara u Ministarstvu financija, Nacionalnim dužnosnikom za ovjeravanje (Narodne novine br. 94/15)
- Pravilnik o uvjetima i kriterijima dodjeljivanja sredstava Fonda za sufinanciranje provedbe EU projekata na regionalnoj i lokalnoj razini (Narodne novine br. 82/15)
- Odluka o osnivanju Nacionalnog koordinacijskog odbora za Europske strukturne i investicijske fondove u Republici Hrvatskoj (Narodne novine br. 83/15)
- Uredba o pripajanju Agencije za regionalni razvoj Republike Hrvatske Središnjoj agenciji za financiranje i ugovaranje programa i projekata Europske unije (Narodne novine br. 97/15).

Novi Zakon o računovodstvu

U Narodnim novinama br. 78/15 objavljen je novi Zakon o računovodstvu. Odredbe navedenog Zakona primjenjivat će se od 1. siječnja 2016., osim odredaba koje se odnose na licenciranje računovođa koje će se primjenjivati od 1. siječnja 2018.

U nastavku dajemo pregled najvažnijih novina koje je donio novi Zakon o računovodstvu:

- Uvodi se nova kategorizacija poduzetnika - prema novom Zakonu o računovodstvu, poduzetnici su grupirani na mikro, male, srednje i velike.

Kriteriji za razvrstavanje poduzetnika ostali su isti (iznos aktive, prihoda i broja zaposlenih), ali su promijenjene svote za razvrstavanje.

- Uvodi se licenciranje računovođa. Po prvi puta hrvatsko zakonodavstvo uvodi licenciranje osoba te će za provedbu licenciranja biti donesen poseban zakon. Licenciranje je predviđeno samo za osobe koje se bave pružanjem računovodstvenih usluga, ali ne i za osobe koje obavljaju računovodstvene poslove kod svojih poslodavaca.
- Propisuje se sadržaj knjigovodstvenih isprava.
- Ukida se obveza potpisivanja računa. Članakom 9. st. 3. novog Zakona priopisano je da račun koji služi kao knjigovodstvena isprava, a koji je izdao poduzetnik, ne mora biti potpisan ako je sastavljen na način koji uređuju porezni propisi te ako sadržava ime i prezime osobe koja je odgovorna za njegovo izdavanje.
- Propisuje se jedinstveni kontni plan za poduzetnike. U skladu s čl. 11. novog Zakona kontni plan treba donijeti Odbor za standarde financijskog izvještavanja.
- Produljuju se rokovi čuvanja knjigovodstvenih isprava i poslovnih knjiga. Ti rokovi su usklađeni s odredbama Općeg poreznog zakona. Isprave na

temelju kojih su podaci uneseni u pomoćne knjige te pomoćne knjige čuvaju se najmanje 11 godina.

- Uvodi veći broj potpisnika godišnjih financijskih izvještaja u skladu s novom Direktivom 2013/34/EU. Umjesto dosadašnje formulacije da financijske izvještaje potpisuje osoba ovlaštena za zastupanje, sada je navedeno da ih potpisuju predsjednik uprave i svi članovi uprave (direktori) odnosno svi izvršni direktori poduzetnika. Poduzetnici koji nemaju upravu izvršne direktore, godišnje financijske izvještaje potpisuju osobe ovlaštene za njihovo zastupanje.
- Obveznici revizije financijskih izvještaja propisani su na nešto drugačiji način nego do sada. Obvezi revizije godišnjih financijskih izvještaja podlježu godišnji odvojeni i konsolidirani financijski izvještaji subjekata od javnog interesa te velikih i srednjih poduzetnika te matičnih društava velikih i srednjih skupina.

Uputa za izradu proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

U kolovozu 2015. donijeta je Uputa za izradu proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za razdoblje 2016. - 2018. Ista se dostavlja svim županijama, gradovima i općinama kako bi oni, na temelju iste i u skladu s odredbama Zakona o proračunu, izradili upute za svoje proračunske i izvanproračunske korisnike.

U poglavlju 3.4. navedene su novosti u sadržaju Uputa za proračunske i izvanproračunske korisnike vezano za utvrđivanje tzv. dvojnih limita. Slijedom toga, a temeljem Izmjena i dopuna Zakona o proračunu iz 2015., jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave više neće, kao do sada, za proračunske/izvanproračunske korisnike iz svoje nadležnosti utvrđivati jedan limit, već dva. Jedan limit će se utvrđivati ovisno o sredstvima potrebnim za provedbu postojećih

programa, odnosno aktivnosti (koje proizlaze iz trenutno važećih propisa), a drugi limit će se utvrđivati ovisno o sredstvima potrebnim za provedbu novih ili promjenu postojećih programa, odnosno aktivnosti.

Troškovi provođenja postojećih programa, odnosno aktivnosti obuhvaćaju troškove održavanja postojeće razine usluga, uzimajući u obzir očekivane promjene u broju korisnika i primjerice tekuće troškove kapitalnih projekata, koji će se završiti tokom planiranog razdoblja. Troškovi novih programa uključuju i troškove promjene razine i vrste usluge, primjerice u školama uvođenje boravka za djecu.

Ovime će se dodatno ojačati sustav odgovornosti proračunskih/izvanproračunskih korisnika za dodijeljena sredstva potrebna za provedbu postojećih programa, odnosno aktivnosti. Istodobno će se postići transparentnost u utvrđivanju troškova provedbe novih politika te će se izbjeći situacija otvaranja novih aktivnosti i stvaranja novih obveza u uvjetima u kojima su sredstva osigurana isključivo u visini potrebnoj za provođenje postojećih aktivnosti i projekata.

Navedena Uputa dostupna je na internetskim stranicama Ministarstva financija:

[http://www.mfin.hr/adminmax/docs/Upute%20za%20izradu%20proracuna%20JLP\(R\)S%202016.-2018..pdf](http://www.mfin.hr/adminmax/docs/Upute%20za%20izradu%20proracuna%20JLP(R)S%202016.-2018..pdf)

Uputa za izradu financijskog plana proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna za prva tri mjeseca 2016.

Radi održavanja parlamentarnih izbora nije moguće donošenje Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2016. i projekcija za 2017. i 2018. u rokovima utvrđenim člankom 39. Zakona o proračunu. Stoga je krajem kolovoza 2015. donijeta je Uputa za izradu financijskog plana proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna za prva tri mjeseca 2016.

Sukladno članku 42. Zakona o proračunu, Hrvatski sabor donosi Odluku o privremenom financiranju poslova, funkcija i programa državnih tijela i drugih proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna u prva tri mjeseca 2016. U razdoblju privremenog financiranja financiraju se isti programi koji su se obavljali tijekom 2015. (iznimka su oni programi koji se financiraju iz namjenskih i vlastitih izvora), a korisnici ne smiju povećavati broj zaposlenih, niti preuzimati nove obveze.

Navedena Uputa dostupna je na internetskim stranicama Ministarstva financija:
<http://www.mfin.hr/adminmax/docs/Upute%20za%20PF%20I-III%202016.pdf>

Uputa o obavljanju popisa imovine i obveza

Ministarstvo financija je pripremlilo Uputu o obavljanju popisa imovine i obveza. Uputom se uređuje metodologija obavljanja popisa imovine i obveza, dokumenti, postupci svih faza provedbe propisa imovine i obveza u skladu s Pravilnikom o proračunskom računovodstvu i Računskom planu. Obveznici primjene Upute su državni proračun, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, proračunski i izvanproračunski korisnici državnog proračuna te proračunski i izvanproračunski korisnici jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, i to već prilikom obavljanja popisa sa stanjem na dan 31. prosinca 2015.

Navedena Uputa dostupna je na internetskim stranicama Ministarstva financija:

<http://www.mfin.hr/adminmax/docs/Uputa%20o%20obavljanju%20popisa%20imovine%20i%20obveza.pdf>

Factoring u sustavu proračuna

Zakonom o faktoringu (Narodne novine br. 94/14) regulirano je područje obavljanja poslova faktoringa.

Factoring je već duže vrijeme prisutan kod trgovačkih društava, a u posljednje vrijeme sve je više zanimljiv i proračunima i proračunskim korisnicima, budući da im omogućava da svoja potraživanja naplate prije njihovog dospijeca. Factoring je financijski posao u kojem se kupuju potraživanja za prodanu robu ili izvršene usluge prije dospijeca na naplatu. Društvo faktor otkupljuje kratkoročna potraživanja s rokom dospijeca plaćanja do 180 dana. Financiranje se provodi na način da se odmah isplati 70 – 90% vrijednost fakture na račun prodavatelja fakture (umanjeno za naknadu).

Novim Pravilnikom o proračunskom računovodstvu i Računskom planu (Narodne novine br. 124/14), u članku 32., definirano je korištenje potpuno novih potraživanja za prodana potraživanja – factoring.

Za evidentiranje novog potraživanja dopunjen je računski plan proračuna novim osnovnim računima:

- 12931 • Potraživanja za prodana potraživanja (faktoring)
- 23434 • Obveze za troškove faktoringa
- 34342 • Troškovi faktoringa (naknade i kamate)

Kreiranje procesa kompetencija unutarnje revizije u javnom sektoru

U veljači 2015. godine izdan je novi Praktični vodič Međunarodnog instituta internih revizora pod nazivom „Kreiranje procesa kompetencija unutarnje revizije u javnom sektoru“, koji predstavljamo u nastavku.

U 2009. godini je Međunarodni institut internih revizora objavio dokument pod nazivom „Razvojni model unutarnje revizije u javnom sektoru“ – okvir koji identificira osnove potrebne za učinkovitu unutarnju reviziju u javnom sektoru te definira faze razvoja unutarnje revizije i zahtjeve koje mora zadovoljiti unutarnja revizija u javnom sektoru u pojedinim fazama razvoja.

Proces kompetencija definira odgovarajuće kompetencije za svaku fazu razvoja unutarnje revizije odnosno osigurava da unutarnja revizija posjeduje znanje, vještine i ostale kompetencije potrebne za obavljanje planiranih revizija te za razvoj unutarnje revizije.

Proces kompetencija sastoji se od pet faza:

1. faza - Vizija
Procjena trenutne kolektivne kompetencije unutarnje revizije i identifikacija željenog stanja.
2. faza - Nadzor
Određivanje ciljeva kompetencije unutarnje revizije i identificiranje kompetencija koje treba razvijati (ili predviđanje angažmana vanjskih stručnjaka).

3. faza - Usmjeravanje
Odlučivanje o načinu na koji će se najbolje razviti željene vještine (odnosno predviđanje angažmana vanjskih stručnjaka).
4. faza - Kompetencije
Razvijanje i implementiranje strateškog plana kompetencije.
5. faza - Praćenje
Procjena učinkovitosti strateškog plana kompetencija.

Proces kompetencija unutarnjih revizora je zapravo alat koji definira kompetencije potrebne da se zadovolje zahtjevi iz Međunarodnog okvira profesionalnog djelovanja te definira deset ključnih kompetencija za unutarnje revizore, a to su:

1. Promoviranje i primjena profesionalne etike
2. Razvoj i upravljanje unutarnjom revizijom
3. Primjena Međunarodnog okvira profesionalnog djelovanja
4. Dobro razumijevanje upravljanja, rizika i kontrola
5. Poslovna sposobnost: održavanje znanja poslovnog okruženja, praksi i specifičnosti institucije

6. Komunikacija
7. Uvjeravanje i suradnja
8. Kričičko razmišljanje: primjena analiza, poslovne inteligencije i tehnika rješavanja problema
9. Obavljanje revizijskih angažmana
10. Prihvatanje promjena i poticanje napretka i inovacija

Praktični vodič objavljen je na zaštićenim stranicama Međunarodnog instituta internih revizora te na:

http://www.iaa.nl/SiteFiles/IIA_leden/PG%20Creating-IA-Competency-in-Public-Sector.pdf te.

Najavljujemo

- Godišnji seminar unutarnjih revizora u javnom sektoru, 11. prosinca 2015. Obavijest o načinu prijavljivanja za sudjelovanje na seminaru biti će dostavljena sredinom studenoga.

Završne napomene

Svoje radove, prijedloge ili komentare na Bilten možete poslati na adresu elektroničke pošte

zeljka.tufegdzc@mfin.hr.

KLASA: 131-01/15-01/24

URBROJ: 513-08-03-15-7

Zagreb, 30. rujna 2015.